

Στα σύνορα ανάμεσα στην Αργολίδα και την Αρκαδία υψώνονται τα βουνά της θεάς Άρτεμης, το Αρτεμίσιο και το Παρθένιο. Πιο βόρεια, κοντά στα ανατολικά σύνορα της Αχαΐας, υψώνεται ο λόφος της Κερύνειας. Στα ιστορικά χρόνια, υπήρχε εκεί ομώνυμη πόλη, μέλος της Αχαϊκής Συμπολιτείας (περί το 250 π.Χ.). Νωρίτερα, ήταν ο τόπος της ελαφίνας «Κερυνιτιδας», αυτής με τα χρυσά κέρατα.

Αρχικά, οι ελαφίνες με τα χρυσά κέρατα ήταν πέντε. Η θεά Άρτεμη τις είδε, τις θαύμασε και θέλησε να τις αποκτήσει. Έπιασε μόνο τις τέσσερις, καθώς η Ήρα την εμπόδισε να συλλάβει την πέμπτη. Οι τέσσερις ζεύτηκαν στο άρμα της. Η πέμπτη, αυτή της Κερύνειας, ζούσε ελεύθερη. Είπαν ότι την είχε αφιερώσει στην Άρτεμη η Πλειάδα Ταϋγέτη, συνοδός της θεάς στα κυνήγια. Ήταν όταν ο Δίας ερωτεύτηκε την όμορφη κόρη και θέλησε να την αποκτήσει. Η μια εκδοχή αναφέρει ότι η Άρτεμη μεταμόρφωσε την Ταϋγέτη στο ελάφι με τα χρυσά κέρατα για να τη γλιτώσει. Όμως, όλοι ήξεραν ότι ο Δίας έσμιξε με την Ταϋγέτη που του γέννησε τον Λακεδαιμόνα. Η Ταϋγέτη αφιέρωσε στη θεά την ελαφίνα. Ή η Άρτεμη τη μεταμόρφωσε σε ελαφίνα για να την τιμωρήσει. Άρτεμη Ορθωσία, Ταϋγέτη και ελαφίνα με τα χρυσά κέρατα συγχέονταν.

Ο Ευρυσθέας ανέθεσε στον Ηρακλή να του φέρει αυτή την ελαφίνα. Δεν έπρεπε ούτε να τη σκοτώσει ούτε να τη λαβώσει αλλά να τη συλλάβει ζωντανή και ακέραιη και να του την πάει. Κι αυτό ήταν πολύ δύσκολο, καθώς η ελαφίνα με τα χρυσά κέρατα ήταν γνωστό ότι έτρεχε με μεγάλη ταχύτητα, τόση που κανένας δεν μπορούσε να την φτάσει.

Ο Ηρακλής πέτυχε την ελαφίνα στα βουνά και την έστρωσε στο κυνήγι. Η ελαφίνα χάθηκε στο Αρτεμίσιο. Ο ήρωας την εντόπισε. Το κυνηγητό ήταν αμείλικτο, επίμονο, μακροχρόνιο και όχι μόνο στην Αρκαδία. Ο Πίνδαρος έγραψε ότι έφτασαν ως την χώρα των Υπερβόρειων, την Ίστρια, εκεί όπου βρίσκονταν τα Ηλύσια Πεδία κι όπου υπήρχε ιερό άλσος με αγριλιές. Με την ευκαιρία, καθώς η Άρτεμη του το επέτρεψε, ο Ηρακλής πήρε μαζί του ρίζες αγριλιάς. Έμελλε να τις φυτέψει στην Ολυμπία, να στεφανώνονται με τα κλαδιά τους οι Ολυμπιονίκες.

Το κυνήγι όμως συνεχιζόταν. Είχε περάσει ολόκληρος χρόνος, όταν η ελαφίνα κατηφόρισε νότια, ξανάφτασε στην Αρκαδία, πέρασε στις δυτικές πλαγιές, πλάι στις όχθες του Λάδωνα, κι ετοιμάστηκε να περάσει το ποτάμι. Πίσω της έτρεχε ο Ηρακλής. Πλησίασε στην όχθη, όταν πια η ελαφίνα βρισκόταν στη μέση του ποταμού. Αν έφθανε στην άλλη όχθη, θα

την έχανε. Της πέταξε ένα δίχτυ και τη συνέλαβε. Ή της έριξε ένα βέλος που την πλήγωσε και την πρόφτασε.

Για ποιον όμως Λάδωνα πρόκειται; Κατά τον λεξικογράφο Ησύχιο τον Αλεξανδρέα (5^{ος} π.Χ. αιώνας), λάδ

α

ς σημαίνει ελαφάκι και, κατ' επέκταση, Λάδων είναι το ποτάμι της ελαφίνας, της Άρτεμης. Λάδωνας όμως λεγόταν και το φίδι ή δράκος που φύλαγε τα χρυσά μήλα των Εσπερίδων. Εκεί δείχνει μια αγγειογραφία να έφτασε ο Ηρακλής, κυνηγώντας την ελαφίνα με τα χρυσά κέρατα. Και τα μήλα των Εσπερίδων συμβολίζουν την ζωή. Σύμφωνα μάλιστα με την άποψη πολλών ερευνητών, δεν αποκλείεται το κυνήγι της ελαφίνας να ήταν μια πιο παλιά εκδοχή του άθλου με τα χρυσά μήλα. Έτσι κι αλλιώς, αρχικά τον κήπο των Εσπερίδων τον τοποθετούσαν σε ένα από τα σημεία της Ήλιδας που ο ποταμός Λάδωνας διασχίζει.

Οπωσδήποτε, όταν ο Ηρακλής αιχμαλώτισε την ελαφίνα, της έδεσε τα πόδια, την έριξε στους ώμους του και πήρε τον δρόμο για τις Μυκήνες. Στα μέρη της Αρκαδίας, του βγήκαν μπροστά ο Απόλλωνας και η Άρτεμη. Οι δυο θεοί ήταν πολύ θυμωμένοι αλλά, στην πραγματικότητα, με αδελφό τους είχαν να κάνουν: Παιδιά του Δία αυτοί, παιδί του Δία και ο Ηρακλής. Η Άρτεμη άρπαξε την ελαφίνα από τους ώμους του ήρωα, κατηγορώντας τον ότι σκότωσε αφιερωμένο σ' αυτήν ζώο. Σε κάποιες παραστάσεις, ο Απόλλωνας είναι που θέλει να αρπάξει το ζωντανό. Τα δυο διογέννητα αδέρφια παλεύουν όπως και σε άλλη περίπτωση, όταν ο ημίθεος άρπαξε τον τρίποδα του θεού από τους Δελφούς.

Ο Ηρακλής διαμαρτυρήθηκε: Δεν σκότωσε την ελαφίνα και δεν έφταιγε αυτός που την έπιασε. Η ιδέα ήταν του Ευρυσθέα. Η Άρτεμη πείστηκε και μαλάκωσε. Έδωσε πίσω την ελαφίνα και ο Ηρακλής την πήγε στις Μυκήνες να την δει ο Ευρυσθέας. Ο τρίτος άθλος είχε τελειώσει. Με την ελαφίνα νεκρή και με τις ευλογίες της Άρτεμης, κατά τον Ευριπίδη: Ο ποιητής θέλησε να εναρμονίσει τον άθλο με τους δυο προηγούμενους και εμφάνισε την «Κερυνίτιδα» ελαφίνα να καταστρέφει τις καλλιέργειες. Γι' αυτό, λέει, την κυνήγησε ο Ηρακλής. Κι όταν την έφτασε, τη σκότωσε, τις αφαίρεσε τα χρυσά κέρατα και τα πήγε στον Ευρυσθέα. Μετά, τα αφιέρωσε στον ναό της Άρτεμης, στο Αρτεμίσιο.

(τελευταία επεξεργασία, 5 Αυγούστου 2021)

